

בראשית

נכח נולדת בלית ברירה. נוכח תחושה גוברת של משבר יסודי מדיני, פוליטי, חברתי – אך בראש ובראשונה תרבותי, התגבשה קבוצת אנשים שהגיעה להכרה בצורך לצאת לדרך חדשה ומשותפת. אף כי קיימים קבוצות וגורמים לא מעטים המנסים להתמודד עם ביטויים שונים של המשבר שבו אנו מצויים, וניתן לכך ביטוי גם בתוצאות הבחירות הכלליות שנערכו לא מכבר, אין מי שמציע התמודדות כוללת עם תפיסות היסוד ועם הערכים שהולידו את המשבר ועומדים בבסיסו. עם ישראל, בארץ ובעולם גם יחד, עומד בשנים הקרובות בפני הכרעות גורליות לגבי המשך דרכה של מדינת היהודים והערכים שיעמדו ביסודה. סיכויים וסכנות רבים צפונים בהכרעות שיתקבלו על הכיוון שהמדינה תלך בו, הן במלחמה והן בשלום. אך כיוון הדברים, כפי שמבקשת להובילם רוב האליטה הישראלית כיום, הוא חד משמעי – אימוץ השקפת עולם שמשמעה ערעור על כל מה שהיה מקובל ומובן עד כה. גם הניצחון הפוליטי של המחנה המייצג באופן כללי את הציבורים המתנגדים להשקפה זו, בבחירות האחרונות, אין בו כדי להבטיח כלל את בלימתה.

המאבק סביב מימוש השקפה זו נערך בו בזמן במישור הפוליטי, המשפטי והחברתי, אך ביסודו הוא מלחמת תרבות. מחד עומדים אלה המגדירים עצמם "אנשים נאורים" ודגלם מדינה שתיקרא יהודית-דמוקרטית, אך לא יהיה בה דבר שהוא יהודי; מאידך עומדים אלה הסבורים כי יש קיום למדינת ישראל ולדמוקרטיה שלה רק בהיותה מדינה יהודית.

כלומר, שאלות היסוד העומדות בבסיס המאבק התרבותי הזה אינן "מיהו יהודי" או אופי הסדרי הביטחון הרצויים לישראל, אלא "מהו יהודי" ומהי מדינת היהודים בימינו; מאבק בין אלה שהדבר החשוב ביותר בעיניהם הוא שעם יהודי ומדינה יהודית יתקיימו גם בעוד שניים ושלושה דורות, לבין אלה שבעיניהם זהות והמשכיות לאומית הם נושאים שעבר זמנם.

חכרת שמה לעצמה למטרה לא להיות אובייקטיבית, אקדמית או בלתי-מזדהה, אלא לחתור לדבר־מה אחר: איתור וגיבוש מכנה משותף, שיהיה גם מחנה משותף, ושיוכל לעצב את היעדים הלאומיים החדשים אשר נחוצים לעם ישראל. מהלך כזה דורש דיון תרבותי פתוח ומקיף, אשר יוכל להתקיים רק אם יערב בקרב מגוון אישים ותפיסות הרוצים ויכולים לתרום לדרך המשותפת. לשם כך תפתח חכרת שעריה בפני מי שמעוניין לקחת חלק בשיג ושיח שיתפתח מעל דפיה.

ערב יובל המאה למדינת היהודים ויובל החמישים למדינת היהודים, מבקשת חכרת להביא רעיונות חדשים בפני עם־ישראל, כדי לתרום להתוויית דרכו ביובל הבא.

אופיר העברי

עורך ראשי

ט"ז באב התשנ"ו / 1 באוגוסט 1996